

[Hagen Hagensen.]

punkt, at vi naturligvis vil være med til at overveje en række ting i forhold til byggesjusk og hvad dertil hører. Det er klart, at der med det nyere begreb, vi har fået i typehuset, er kommet noget andet ind i byggeriet, end vi har haft før. Det er allerede af tidligere ordførere blevet påpeget, at man egentlig i dette typehusbyggeri mangler det, der i det traditionelle byggeri er til stede, nemlig at arkitekten og ingeniøren er bygherrens tillidsmand, som fører kontrol med, at huset opføres på ordentlig måde. Selv om det har været tilfældet, må vi erkende, at der i årenes løb har været forskellige mangler ved en række huse, der er opført, og man må naturligvis se på, om man kan gøre noget for at klare dette bedre igennem, end det hidtil har været tilfældet.

Forholdet er bare det, at dette lovforslag kun tager en lille begrænset del med. For det første er jeg enig med de ordførere, der har sagt, at typehuset er dårligt beskrevet. Det er noget, der skal beskrives på en helt anden måde, end man gør det her i lovforslaget. Hvad vil det sige, at det væsentligst opføres efter et projekt, der er udformet med henblik på seriebyggeri? Hvad vil det i grunden sige? Hvor meget skal der til, eller hvor lidt skal der til, for at man glider ud, så at man slet ikke har noget med dette at gøre? Hvor meget eller hvor lidt skal der ændres på typehuset?

For det andet tager det kun huse med, der er beregnet til helårsbolig. Det vil sige, at alle de forbrugere, der har et hus, som de kun bruger en del af året, altså ikke skal med ind under den beskyttelse, man vil give her. Endelig vil man også se, at det almindelige hus, som stadig væk findes som traditionelt byggeri, opført af håndværkere, er holdt helt udenfor.

Jeg kan derfor meget vel forstå, at Håndværksrådet og andre har udtrykt bekymring over, at man vil lave et regelsæt som det, man foreslår her. Det er allerede blevet nævnt, og jeg skal kun sige en enkelt ting mere om den fordyrelse, der vil være, hvis man indfører det deklarations- og forsikringsystem i øvrigt efter ikke, synes jeg, tilstrækkelig klart fastlagte regler. Det er jo til syvende og sidst den, der får opført huset, der kommer til at betale det hele, og lur mig, om ikke det vil gå hen i principet at blive ganske dyrt. Det er da også muligt, at det med de ordninger, man har lavet om deklarationssystemet med nævnsbehandling, vil blive gefundenes Fressen, som hr. Ingomar

Petersen nævnte, for den stand, jeg tilhører. I mange sager vil der nødvendigvis skulle sættes en sagfører på for at få klaret tingene.

Der er én ting, jeg vil have lov at nævne yderligere, og det er: hvordan vil man egentlig have konstateret mangelbegrebet? Det er meget godt at komme og sige, at der er en mangel ved et hus; så har man vendt bevisbyrden om, og så skal den, der har bygget eller leveret det, simpelt hen bevise, at det er der ikke. Det er jo at stille tingene på hovedet, og jeg vil i hvert fald for mit vedkommende sige, at det kan jeg aldeles ikke gå med til. Den traditionelle måde at finde frem til, om der er mangler, må følges også på dette felt. Det kan ikke være rigtigt, at blot fordi man står og råber og skriger: der er en mangel, så skal man kunne få udbetalt et beløb, hvis ikke producenten kan bevise, at det er der ikke. Jeg tror, det er helt forkert, og jeg vil i hvert fald sige, at det vil ikke fremme den i de fleste tilfælde rolige væremåde, der er mellem dem, der får huset bygget, og dem, der bygger det. Det kan ikke være sådan – og det siger jeg med kendskab til det byggeri, jeg har haft med at gøre – at hver gang der bliver sagt mangel, så har man en ret. Det tror jeg ikke kan være det sande. Lad mig nøjes med at sige, at vi vil være med til at se på disse forhold, hvorledes de kan løses på den ene eller den anden måde, men det er i hvert fald næppe tilstrækkeligt, at man piller en enkelt del ud af hele dette store kompleks og søger at give en forbrugerbeskyttelse, der faktisk ikke er til stede. Jeg tror, den er falsk og desværre vil komme til at gå ud over mange.

Men vi vil også for vort vedkommende være rede til at medvirke i udvalgsarbejdet for at prøve at finde frem til løsninger, der kan betyde, at det nøgleklare hus også virkelig er nøgleklart, når det skal overtages.

Arne Bjerregaard (KrF):

Deklaration af typehuse, en ny forbrugerbeskyttelse, og flere følger vel efter, har jeg allerede erfaret. Selvfølgelig er dette lovforslag ikke ligegyldigt, idet det for den enkelte familie selvfølgelig drejer sig om mange penge, men med al denne forbrugersnak og deklaration af dit og dat pakkes forbrugeren jo efterhånden ind i vat med ligegyldige detaljer. Selvstændig tænkning og selvstændig stillingtagen er øjensynlig egenskaber, som man ikke læn-